List 30. **NOVICE** Tečaj LV.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 23. julija 1897.

Politiški oddelek.

Največji štrajk našega stoletja.

V domovini novodobnih socijalnih bojev začela se je ravnokar jedna tistih vojska, katere obujajo zanimanje tudi zunaj velikobritanskih mej, zlasti ondot, kjer prebivajo tekmeci angleškim industrijalcem, a tudi sicer povsod, kjer je kaj smisla za delavsko gibanje, saj je štrajk angleških delavcev, proizvajajočih stroje, tako glede nasprotujočih si interesov, kakor glede načina, kako se štrajk vodi, vreden resnega opazovanja in uvaževanja.

Zgodovina angleških štrajkov v XIX. veku pozna mnogo, po številu udeležnikov in po dobi trajanja impozantnih štrajkov. L. 1830. na pr. je v Ashtonu 18.000 tkalcev štrajkalo tri mesece. L. 1852. je v Manchestru ustavilo 3500 članov „društva strojnih delavcev“ delo, na kar so prizadeti tovarnarji odpustili vseh 15.000, pri njih službujočih delavcev. Ta štrajk je trajal celih šest mesecev. V Prestonu je 1853. l. štrajkalo 18.000 tkalcev celih 7 mesecev, v l. 1859—62 je 24.000 zidarjev v Londonu štrajkalo 21 mesecev, l. 1865. pa je kar 60.000 londonskih delavcev vseh strok stopilo v štrajk, kateri je trajal skoro pet mesecev.

Te dni pa se je začel štrajk, kateri je največji in najbolje organizovani, kar jih je bilo v našem stoletji, že začetkoma omenjeni štrajk delavcev-strojarjev angleških.

Stroje izdelujoči angleški delavci ustanovili so si pred mnogimi leti organizacijo „Amalgamated society of engineers“, katera reprezentuje silno moč, kakršne nima nobena druga delavska organizacija ne v Evropi, ne v Ameriki. Ta organizacija je uprizorila sedanji štrajk.

Zahtevala je najprej, naj se v vseh tovarnah, koder delajo njeni člani, uvede osemurni delavnik, plača pa naj ostane nespremenjena. Tovarnarji so se takoj domenili na skupno postopanje in odbivši zahtevo delavcev so zagrozili, da izključijo iz svojih tovarn, vse organizaciji pripadajoče delavce, ako ti ne odnehajo od svojih zahtev.

Iz začetka je bil konflikt omejen na London in ker je bilo mnogo tovarnarjev, kateri bi bili delavskim zahtevam radi deloma ustregli, ako bi bili tudi delavci nekoliko odnehali, je bilo pričakovati, da se konflikt ne razvije do skrajnosti.

Toda to pričakovanje se ni izpolnilo. Organizovani delavci, ne samo, da od svojih zahtev niso nič odnehali, še pomnožili in povečali so jih. Organizacija je zahtevala, naj smejo tovarnarji samo praviloma izučene delavce vzeti v službo, dasi za delo pri strojih takih delavcev ni treba, in zahtevala je tudi, naj se popolnoma odpravi plačevanje od komada.

Konec vsem pogajanjem je bil ta, da so tovarnarji jeli organizaciji pripadajoče delavce odpuščati od dela, in ker so se jeli tudi zunaj Londona bivajoči, a organizaciji pripadajoči delavci pripravljati za štrajk, nastal je tudi tam konflikt in naposled je imenovana organizacija pozvala vse svoje člane, naj začno štrajk.

Ta velikanski štrajk se je začel te dni. Proti tovarnarjem se je dvignilo nad 100 000 delavcev jedne in iste stroke. Fond, iz katerega bo organizacija podpirala štrajkujoče delavce, znaša 350.000 funtov šterlingov, torej $4^1/_2$ milijona gld. Pred 25 leti se je tej isti organizaciji posrečilo, priboriti svojim članom deveturni delavnik, zdaj je začela boj za osemurni delavnik.

Ne da se tajiti, da se po vseh tovarnah delavski čas čedalje bolj krajša. V angleških tovarnah je pred petdesetimi leti bil dvanajsturni delavnik splošno v navadi, danes ga nikjer več ne poznajo, danes se v vseh angleških tovarnah dela po 9 ur na dan, v Stratfordu, v Sunderlandu in v Plymouthu pa se v tovarnah že nekaj let dela samo po osem ur na dan.

Štrajkujoči delavci podpirajo svojo zahtevo tudi s tem, da je v državnih tovarnah angleških že povsod uveden osemurni delavnik, da rase najemščina za stanovanja od leta do leta, vsled česar morajo v Londonu več milj daleč od tovarne, na skrajni mestni periferiji prebivati, sklicujejo se na to, da morajo v krčmah obedo-

vati, sploh pa da ne morejo dosti paziti na svoje rodbine, niti skrbeti za svojo lastno omiko.

Po angleški navadi zahtevajo delavci, da bodo namesto dosedanjih 54 ur na teden — v soboto popoldne in v nedeljo se namreč nikjer nič ne dela, — odslej delali na teden samo 48 ur. Kako se konča ta velikanska borba, tega danes še ni možno presoditi.

Najverjetnejše je, da štrajkujoči delavci to pot še ne dosežejo popolnega uspeha, vsaj merodajni angleški listi sodijo tako. To pa zategadelj, ker so tovarnarji že dolgo vedeli, kaj se pripravlja proti njim, in so se vsled tega tudi sami in še dobro pripravili za to veliko borbo, dasi so tudi delavci dobro pripravljeni.

Morda ni odveč, ako še omenimo, da prav ta velikanski štrajk ni prav v nobeni zvezi s socijalizmom oziroma s socijalno demokracijo. Štrajkujoča delavska vojska se drži strogo in dosledno v mejah obstoječega družabnega reda, ona ne misli na to, da ta red razbije in ga nadomesti z anarhijo ali z absolutizmom, nego le skuša izkoristiti vsa, po veljavnem pravu pristoječa jej sredstva, da si izboljša svoj položaj. Tega ni prezreti, da ta štrajk nima revolucijonarnega značaja, kakor sploh angleški organizovani delavci se socijalnodemokratičnim halucinacijam le smejejo, pač pa je svetovnega pomena zategadelj, ker se pri njem za dolgo vrsto let in za vse industrijalne kraje na sveti odloči vprašanje o osemurnem delavniku. Zategadelj pa smo tudi mi izpregovorili o tem velepomembnem dogodku.

Celjska gimnazija odpravljena.

Učakali smo jako žalostno presenečenje: Vlada je razpustila s tako velikimi borbami pridobljeno slovensko nižjo gimnazijo v Celju, za katero je bil državni zbor odrekel potrebnih sredstev.

Vlada je bila pravno opravičena, odpraviti gimnazijo, kajti državni zbor ni dovolil za nje vzdržavanje potrebne svote, ali vzlic temu je ta vladna odredba hud udarec za Slovence.

Vladna odredba je kompromitovala slovensko šolstvo tako, da hujše že ni mogoče. Za gimnazijo je bilo že toliko borb, da ljudje niso imeli do nje mnogo zaupanja, posebno, ker bi bili morali dijaki višje razrede obiskovati na nemški gimnaziji, kar je za Slovenca že itak jako nevarno, dvakrat nevarno pa bi bilo za dijaka, kateri je zvršil slovensko malo gimnazijo. Zdaj pa je vlada s svojo odredbo zadušila še to malo zaupanje v slovensko gimnazijo, kar ga je bilo ostalo, in danes že lahko rečemo: vlada je slovensko gimnazijo v Celju lastnoročno ubila.

Ker slovenskih dijakov ni bilo možno spoditi na cesto, je vlada namesto nižje gimnazije ustanovila tri samostalne gimnazijske razrede, katere bodo obiskovali slovenski dijaki, ako ne pobegnejo na nemško gimnazijo. Ti samostalni razredi nimajo nobene vrednosti, tem manj, ker nihče ne ve povedati, kaj se ž njimi zgodi prihodnje leto, a kdo naj obiskuje šolo, ko ne ve, bo-li prihodnje leto mogel na njej začete nauke nadaljevati.

Vlada je tudi razglasila, da se mora definitivna uredba tega vprašanja doseči sporazumno z Nemci. To najbolje kaže, da je vlada hotoma udušila slovensko gimnazijo, saj to ve že vsako dete, da nam Nemci sploh odrekajo pravico do obstanka, pravico do življenja in da je zategadelj ž njimi izključeno vsako porazumljenje. Nemci poznajo pravičnost in zahtevajo porazumljenja koder so v manjšini, ne pa tudi tam, kjer imajo vso moč v rokah.

Ne slepimo se sami. Vse, kar vladna izjava besedi o definitivni rešitvi celjskega gimnazijskega vprašanja, o „billige und sachliche Erwägungen“ in o porazumljenji z Nemci, vse to je le pesek v oči. Naravnost smešno je, če se hoče vlada pogajati, ne z zastopniki slovenskega ljudstva na Štajerskem, nego z dež. odborom štajerskim. Ni dvoma: slovenska gimnazija v Celju je ubita.

Slovenski narod se zaveda, kolika škoda se mu je s tem storila, in zategadelj je umevno, da je povsod po slovenskih pokrajinah zavladala velika ogorčenost proti vladi in da se povsod čuje želja, naj slovenski poslanci prestopijo v opozicijo.

V torek so se sešli v Celji slovenski zaupni možje iz Spodnjega Štajerskega in se posvetovali kaj je storiti v očigled razpustu celjske slovenske gimnazije. Sklepi shoda še niso tega odločili. Upajmo, da se slovenski drž. poslanci odločijo na energično postopanje. Razmere pod sedanjo vlado so postale že toli neznosne, da je popolnoma umevno, ako razni slovenski listi zahtevajo, naj se proti vladi začne boj.

Politični pregled.

Vseslovenski shod. — Položaj Slovencev na Primorskem, na Štajerskem in na Koroškem je preklavrn in nujno je potrebno, da se pripravimo na vse eventuvalnosti. Ker dalje Nemci vedno predrznejše nastopajo, je potrebno, da se paralizujejo njih namere. Končno pa je treba tudi, da se doseže jedinstvo glede raznih važnih vprašanj zlasti glede avtonomije. Slovensko časopisje je skoro soglasno povdarjalo potrebo porazumljenja. „Slov. Gospodar“ izpregovoril je prvi, potem so se oglasili koroški Slovenci in predlagali vseslovenski strankarski shod v Celju ali v Celovcu. Ta nasvet pozdravili so z veseljem Čehi in Hrvatje, tudi tržaška „Edinost“ in „Mir“ sta se izrekla za shod, a — vzlic temu se nihče ne gane. To je pač jako žalostno!

Nemške zahteve. — „Südstr. Post“ javlja „iz poslanskih krogov“, da so se pogajanja mej Nemci in Čehi razbila, ker vlada nemških pogojev ni mogla sprejeti. Glasom rečenega lista so Nemci zahtevali: 1.) naj sestavi vlada novo parlamentarno večino, v katero bi sprejela vse nemške liberalce in nemške nacijonalce, dočim bi bili iz nje izključeni Slovenci in Hrvati, klerikalci in krščanski socijalisti; 2.) naj vlada obvezno obljubi, da za Slovence in Hrvate ne izda takih jezikovnih naredeb, kakršne je izdala za Češko in Moravsko Ker Nemci s temi zahtevami niso prodrli, so se umaknili vsem pogajanjem in nadaljujejo obstrukcijo, misle, da naposled vender še zmagajo.

Politični položaj je še vedno popolnoma nejasen. Nemški listi so iz premnogih avdijenc grofa Badenija pri ce-

sarju pač sklepali, da odstopi vlada, ali te vesti so bile neosnovane. Vlada je oficijoznim potom sama naznanila, da so vse govorice o ministerski krizi in o nasprotstvih mej pozameznimi ministri izmišljene. S tem položaj še ni pojasnjen. Zdaj se poroča, da hoče vlada na jesen na vsak način narediti red, a kako misli to doseči, tega ne pove nihče.

Poljska gimnazija v Tešinu. — Kako malo prijazna je vlada slovanskim narodom, kaže nje postopanje napram poljski gimnaziji v Tešinu. Poljaki v Šleziji si vzdržujejo sami gimnazijo, a vlada jej neče dati pravice javnosti. To je v vseh poljskih krogih obudilo veliko ogorčenost napram naučnemu ministru Gautschu. Poljaki se krepko potegujejo za ta zavod, poljski listi pa pravijo, da postane tešinska gimnazija za ministra Gautscha to, kar je bila celjska gimnazija za koalicijsko ministerstvo.

Program avtonomistov. — Znani poljski poslanec grof Dzieduszycki je izdal te dni brošuro v nemškem jeziku, v kateri razlaga in pojasnjuje načela državnozborske večine. Po njegovem mnenji je v parlamentu mogoča le taka večina, kakršna obstoji, večina, kakor je bil nekdanji železni obroč. Stranke, pripadajoče večini, druži načelo avtonomije Dzieduszycki priznava, da mislijo avtonomisti na premembo ustave, a zakonitim potom, kadar bo čas za to primeren. Ustava je človeško delo, torej spremenljiva. Saj so centralisti sami dvakrat premenili decembersko ustavo. Prememba ustave je mogoča, a nobena kronovina se ne sme ločiti iz državne zveze, vse skupne zadeve mora reševati osrednji državni zbor. Dalje avtonomisti zahtevajo, da si vsaka dežela po svojih razmerah uredi ljudsko šolstvo. Avtonomisti zahtevali so vedno, naj se v duhu ustave vrnejo dež. zborom pravice glede ljudske šole in teh zahtev načeloma ne opuste. To je za sedaj program avtonomistov. Seveda le njega bistvo. Vanj spada tudi ravnopravnost, a prav, ker postavljajo avtonomisti načelo avtonomije na prvo mesto, ravnopravnost pa šele na drugo, prav zatégadelj nismo in ne moremo biti zadovoljni z avtonomističnim programom. Predno se ne zagotovi manjšinami ravnopravnost, odklanjamo Slovenci z vso odločnostjo avtonomijo dežel.

Italija. — Minister zunanjih del Visconti Venosta je v zbornici govoril in povedal, da bodo Italijani kmalu zapustili Kassalo ter se koncentrovali okoli Massaue. Povdarjal je, da bo Italija ostala zvesta trozvezi in da živi s Francijo v prijateljstvu. Pogajanja mej Turčijo in Grčijo zavlačuje Turčija. — Žalostni so pojavi v Zgornji Italiji. Poljedelski delavci štrajkajo. Ženice, mlatiči, pastirji zapuščajo delo, zahtevajoč boljšega plačila. Vlada pritiska s silo na štrajkujoče. Ne verjamemo, če se da beda in potreba s silo zatreti. Modro gospodarstvo le more revščino ublažiti. Tega seveda pa italijanska gospoda v Rimu ne poznajo.

Turčija in Grška. — Tewfik paša, turški minister zunanjih del, je napram poslanikom izjavil, da Turčija sprejema načela predlaganih mirovnih pogojev. Iz tega se sklepa, da je Turčija voljna se konečno udati, in da se v kratkem sklene mir. Vendar pa uporni Turčiji še nič ni verjeti, lahko še zavleče sklenitev miru. — Ruski car je v svojem znanem odgovoru sultanu grozil, da, če se Turčija drugače ne uda, prisili jo Rusija s pritiskom v Mali Aziji. Sultan je na to sporočil, da odklanja vsako odgovornost za nasledke mej narodom in vojaštvom, katere bo imela popolna izročitev Tesalije. Resnica je, da se narod sam ne razburja, temveč le častniki, uradniki in duhovni agitujejo proti temu, da bi se vrnila vsa Tesalija. — Po oficijelnem izkazu je bilo v minoli grško-turški vojni 7500 grških vojakov ubitih in 5800 ranjenih.

Kreta. — Veliko načrtov za samoupravo Krete se je že bralo. Listi vedo sedaj zopet povedati, da so evropski poslaniki predložili turški vladi načrt začasne uprave na Kreti. Načrt določa, da je otok popolnoma avtonomen. Guvernerja katerega izvolijo šestere velevlasti, imenuje sultan. Otok mora plačevati sultanu nekaj davka, vendar pa ta nima nikakih pravic, vmeševati se v notranje zadeve ali pošiljati tje vojne čete ter jih vzdržavati. Vladne posle oskrbuje generalni guverner v sporazumu z narodno skupščino, katere člani se izvolijo potom občnega volilnega prava. Grški jezik je uradni deželni jezik. Pravosodje se preosnuje po evropskem vzorcu. Vojaštvo se sestavi iz domačih mož, glavni steber je pa mešana četa ptujih narodov. Za vsako najeto posojilo prevzemo velevlasti jamstvo. — Seveda sultan bi s tako upravo ne bi bil zadovoljen; so pač njegove pravice preveč omejene. — Splošno se mora pač le želeti, da bi že skoro dobila Kreta svojo samoupravo in bi bilo konec sedanjemu drvenju na otoku.

Indija. — V razmerah, v kakoršnih žive Indi, pač ne more biti upor nepričakovan. Revščina je nepopisna. Kriva je iste angleška vlada. Nji je le do tega, da vleče dobiček od dežele, to jej pa ni mari, kako ljudstvo shaja. Pod Anglijo spada 250 milijonov Indov; letni dohodki Indije znašajo kacih 250 milijonov funtov šterlingov in od teh plačujejo Angležem 30 milijonov davka. Povprečno računano ne pride na vsacega človeka toliko, da bi mogel živeti. Zato so vedni gladi v Indiji; ljudje umirajo vsled lakote in revščine in to ne posamezno, temveč kar trumoma. Zadnji čas ni že umrlo nič manj nego deset milijonov Indov zaradi lakote. Boljšega ni pričakovati in vendar se Anglija ne zmeni, da bi poskrbela za zboljšanje gmotnega stanja prebivalstva.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

Iz tega se razvidi, da je trgovina s mešanim blagom v deželnem stolnem mestu nekaj čisto drugega kot na deželi in če bo obrtna oblast v tem smislu postopala, se pri morebitnem razširjenji obrta trgovski obrt ne bo raztegnil v smislu omenjenem s početka, na določene, prvotno nezglašene predmete, temveč se bo le zglasila na novo trgovino z mešanim blagom in prejšnji obrt se bo zbrisal.

V interesu pravega štetja obrtov bi pa bilo, če bi se trgovina z mešanim blagom ne raztegovala tako, kakor se to poslednja leta godi v Ljubljani.

10.) C. kr. deželna vlada za Kranjsko doposlala je zbornici sledeči dopis:

„Vsled opetovanih opominov, došlih deloma od strani zastopstev, deloma od vdeleženih krogov na visoko poljedeljsko ministerstvo, tičočih se prenaredbe oziroma dopolnitve dosedaj veljavne postave z dne 21. junija 1880, drž. zak. št. 120 glede izdelovanja in prodaje vinu podobnih pijač, namerava to visoko ministerstvo ustreči, da naj se omenjeni zakon pregleda in najprve povprašati strokovne in vdeležene kroge za njihova mnenja, v kateri smeri da bi bilo potreba navedeni zakon prenarediti. V to svrho je visoko ministerstvo poslalo z dopisom z dne 12., došlim sem 18. februvarija 1897, št. 3522, 18 vprašalnih pol, obsegajočih 18 vprašanj z naročilom, poslati po 2 istisa v blagohotni odgovor.

Zbornica posvetovala se je o tej zadevi z zadrugo gostilničarjev in kavarnarjev in je na vprašanja odgovorila tako-le:

1.) Ostane naj se pri pojmovni določitvi za „umetno vino,“ katera se nahaja v § 1. postave z dne 21. junija 1880 drž. zak. št. 120, 35. a pri tem bi bilo tudi kolikor mogoče natančno določiti v izvršilnem predpisu, katere izdelke je zaznamovati kot umetno vino.

*

2.) Izdelovanje, prodaja in točenje umetnega vina brez izjeme naj se prepove. Posebno strogo naj bi se pri tem izvelo določilo, vsled katerega bi bilo treba inozemska vina pri uvažanju preiskavati, so li umetni izdelki ali ne.

3.) Popolna prepoved izdelovanja umetnega vina bi imela za vinorejo kakor tudi za reelno vinatrštvo najugodnejših posledic, to bi povspešilo tudi obnovo opuščenih vinogradov, ker bi posestniki dobro vedeli ceniti koristi, katere jim donaša vinoreja in bi vse moči napeli, da bi se obnovil vinograd, katerega jim je uničila trtna uš.

Ta prepoved bi bila tudi v stanu povspešiti pivovarstvo in izdelovanje sadnega mošta.

4.) Ker smo se pri vprašanju 2 izjavili za prepoved izdelovanja umetnega vina, smo samo ob sebi umevno tudi za to, da se prepovedo pod kaznijo oznanila in ponudbe tvarin, določenih za izdelovanje umetnega vina.

5.) Ker se je zbornica izrekla zoper izdelovanje, prodajo in točenje umetnih vin brez izjeme, toraj ne more pritrditi temu, da bi se z umetnim vinom obrtovalo ali da bi umetno vino bilo podvrženo dacu, ker se isto po njenem mnenji sploh ne sme izdelovati.

6.) Z ozirom na odgovor na vprašanje 2 opade tudi odgovor na vprašanje: „Se li naj odredi, da se umetno vino sme naznanjati, ponujati, prodajati in točiti le pod deklaracijo, označajočo nedvomno to lastnost?“

7.) Ker smo se v obče izjavili za prepoved, velja tudi zato, da ta prepoved velja tudi za pridelovalce naravnega vina in trgovce z naravnim vinom.

8.) Ostane naj se pri pojmu na pol-vina, navedenem v 1. §. gorenje postave in v izvršilnem ukazu naj se natančno pove, kaj da naj se smatra za na pol-vino.

9.) Izdelovanje in prodaja na pol-vina dovoljena je samo pridelovalcem (naravnega) vina in sicer iz snovij, pridelanih doma do konca novembra dotične letine; toda ostro se mora na to paziti, da se na pol vino le pri gospodarstvu pridelovalčevem samen porabi ali le konsumentom naravnost kot tako proda.

Pačenje na pol vina pa bi bilo strogo prepovedati.

10.) Ona, na racijonalnem kletarstvu sloneča postopanja, katera so sicer s pomnožitvijo naravnega vina spojenja s premesmi, imajo vendar v prvi vrsti le namen, naravno vino zboljšati, je dovoliti, natančno določiti je pa to odredbenim potom.

11.) Ona, v prejšnjem vprašanju omenjena postopanja treba je natančneje določiti in posebno množino primesij omejiti in sicer odrebenim potom.

12. Ker se je zbornica izrekla za prepoved obrtnijškega izdelovanja in točenja na pol vina, odpade odgovor na vprašanje: „Se li naj prideže dosedanje kavtele, katere dovoljujejo, da se sme izdelovanje na pol vina, če se namerava izdelek prodajati ali točiti, vršiti kakor obrt, podvržen pridobitnemu in dohodninskemu davku in navezan na podelitev koncesije, in da je na pol vino podvrženo užitnini kakor vino?“

13. Na pol vino sme se naravnost samo konsumentom prodajati in sicer pod deklaracijo, to lastnost brezdvomno označujočo.

14.) Na vprašaje: „Ali naj se odstrani, pridrži ali razširi in to v kolikej meri drugi odstavek §. 1., obsegajoč olajšave glede petijota in vin piccolo (vinetto)? odgovorila je zbornica, da glede petijota ono velja, kar je navedla zbornica kot odgovor na vprašanje 9. Kar se pa vina „vin piccolo“ tiče, zbornica ne odgovori na ta del gorenjega vprašanja, ker se to vino ne izdeluje na Kranjskem, pač pa na Primorskem.

V slučaju, da bi se „vin piccolo“ točil na Kranjskem, izjavila bi se zbornica v tem smislu, da bi se prodajal samo pod tak z omejitvijo onega kar se je navedlo pri vprašanju 9.

16.) Posebnih predpisov o racijonelnem pripravljanji vina in o ravnanju ž njim v kletih ni izdati z ozirom na odgovor prejšnjih vprašanj.

17. Zadošča, da se določene primesi in razni način izdelovanja vina sploh in tudi izdelovanja na pol vina posebej prepovedo.

18.) Ker se na Kranjskem desertna in peneča vina ne izdelujejo, ni mogla zbornica poizvedeti, katera določila bi naj se uporabila pri izdelovanja in prometu.

11.) C. kr. dež sodišče sporočilo je zbornici naslednje:

„Visoko c. kr. pravosodno ministerstvo blagovolilo je v sporazumljenju s trgovskim ministerstvom imenovati trgovce v Ljubljani Josip Luckmanna, Fran Ks. Souvana, Ivan Perdana in Alfred Ledeniga trgovskim prisednikom deželnega sodišča v Ljubljani, za postavno poslovno dobo jednega leta, in sicer oba prvoimenovana vsled zopetne izvolitve. O tem obvešča se slavna trgovska in obrtniška zbornica vsled ukaza visokega c. kr. pravosodnega ministerstva z dne 5 maja 1697, št. 8666.

12.) C. kr. priv. južno-železniška družba doposlala je zbornici sledeče, na občinski urad v Planini naslovljeno naznanilo:

Vsled vloge z dne 15. januvarija usojamo se sporočiti, da se bodo za osobne vlake izdajali od 1. maja t. l. nadalje sledeči 8 dnij veljavni vožni listki za vožnjo tje in nazaj.

V prometu med:

Planino in	I.	II.	III. razred
	v kronah s kolkom vred		
Ljubljano	6.90	5.30	3.50
Logatcem	1.20	0·90	0·60
Trstom	16.60	12.40	8·30

13.) C. kr. deželna vlada predložila je zbornici v poročilo sledeča določila glede voznine za prevoznike v ljubljanskem mestu, doposlane ji od mestnega magistrata v poročilo:

§. 1.

„Maksimalna vozna tarifa.

Plača se za vožnjo:

I. po mestu in predmestjih:

za prvo četrt ure: z jednim konjem 30 kr.
z dvema konjema 40 kr.
za vsako nadaljno četrt ure: z jednim konjem 25 kr.
z dvema konjema 30 kr.

II. s kolodvorov od vlakov v mesto in predmestja:

a) po dnevi: z jednim konjem 40 kr.
z dvema konjema 60 kr.
b) po noči: z jednim konjem 50 kr.
z dvema konjema 80 kr.

Za prtljago, katere voženec noče ali ne more imeti v vozu, katera se torej vozi na kozlu, plačati je 15 kr.

§. 2.

Ta vozna odredbina velja jednako za vse dni tudi za nedelje ali praznike, za vsako vreme in ne glede na to, se li vozi več ali manj oseb.

§. 3.

Vsako začeto vožnjo plačati je za celo četrt ure. Pri naročenih vožnjah velja vožnja za pričeto s tistim časom, za katerega je voznik naročen in tudi pride na domenjeni kraj. Ako pride pozneje, nego je naročen, računati je voznino od časa prihoda.

§. 4.

Če je pri kaki vožnji plačati mitnino, plačati jo mora voznik, toda na račun vožencev.

§. 5.

K dnevu se štejejo v mesecih: maju, juniju, juliju, avgustu in septembru ure od šestih zjutraj do devetih zvečer, v drugih mesecih pa od sedmih zjutraj do šestih zvečer.

Ker ta maksimalna tarifa odgovarja tukajšnjim razmeram in se drži onih načel, ki so se obnesli tudi po drugih mestih, priporoča zbornica določitev predležeče maksimalne tarife.

14.) Na c. kr. deželno vlado je zbornica poročala o prošnji tvrdke: „K. K. priv. Kaltenbrunner Farbholzfabrik Fidelis Terpinz Nachf.," da bi tudi pri razširjenji podjetja za izdelovanje strojiva smela imeti v izveski in pečatu cesarskega orla in bi se firma primerno razširjenemu obrtnemu obsegu smela glasiti: „K. K. priv. Kaltenbrunner Farb- und Gerbstoffenfabrik Fidelis Terpinz Nachfolger." Zbornica je priporočala prošnjo, kateri je c. kr. deželna vlada vsled naznanila na zbornico tudi ustregla.

15.) Zbornica je priporočala pri c. kr. deželni vladi prošnjo občine Dvor za preložitev letošnjega semnja z dne 28. na 26. junija, občine Mozelj za preložitev letnega semnja z dne 26. na 24. aprila t. l. in prošnjo občine Dole za preložitev semnja z dne 27. na 23. junija t. l.

16.) Izpregledne prošnje peka A. B. iz N. zbornica ni mogla priporočati pri c. kr. deželni vladi, ker se je prositelj izkazal z le 16 mesečno pomočniško dobo pri tem obrtu.

17.) Tudi ni mogla zbornica priporočati prošnje A. M. iz St. za spregled doprinesbe sposobnostnega dokazila v namen samostojnega izvrševanja mesarskega obrta, ker se prositelj ni izkazal z zadostnimi spričevali.

18.) Zbornica se je v svojem poročilu na c. kr. deželno vlado izrekla za dovolitev spregleda Primožu Bernotu iz Ljubljane v namen nastopa samostojnega izvrševanja sodarskega obrta, ker je prositelj dokazal, da že 20 let dela pri tem obrtu.

19.) Prošnje J. Š. iz K. za spregled doprinesbe sposobnostnega dokazila v namen samostojnega izvrševanja žrebljarskega obrta, zbornica ni priporočala, ker prositeljica ni dokazala, da je zahtevano število let pri tem obrtu delala.

20.) Zbornica je priporočala pri c. kr. deželni vladi prošnjo A. R. iz B. za spregled doprinesbe učnega spričevala za nastop omejenega izvrševanja slaščičarskega obrta, ker se je preverila, da je prositeljica zmožna, ta obrt samostojno vršiti.

21.) Tudi se je zbornica izrekla za to, da naj se Matevžu Kavčič-u iz Spod. Kanomlje spregleda doprinesba sposobnostnega dokazila v namen samostojnega nastopa mesarskega obrta, ker je prositelj dokazal, da ima zadostno praktiško sposobnost za izvrševanje tega obrta.

22.) Prošnje J. Š. iz St. za spregled doprinesbe sposobnostnega dokazila v samostojni nastop mesarskega obrta, zbornica ni mogla priporočati pri c. kr. deželni vladi, ker prositelj ni doprinesel sposobnostnega dokazila.

23.) Zbornica je priporočala pri c. kr. deželni vladi prošnjo Fr. B. iz L. za spregled doprinesbe sposobnostnega dokazila v samostojni nastop tapetniškega obrta, ker se je prositelj izkazal z zadostno praktiško sposobnostjo za izvrševanje tega obrta.

24.) Prošnja Iv. Žirovnika iz Brezja za spregled doprinesbe učnega spričevala v namen samostojnega nastopa kovaškega obrta se je pri c. kr. deželni vladi priporočala v smislu ministerskega ukaza z dne 16. septembra 1883, št. 26701.

25.) Pri c. kr. finančnem ravnateljstvu so se priporočale: prošnja strojarja Franca Knaflič-a iz Šmartna pri Litiji za dobivanje denaturovane morske soli, prošnjo izdelovalca kisa Ign. Dolinarja iz Udmata za zvišanje letnega dobivanja žganja na 90 *hl* čistega alkohola, prošnjo firme Goeppinger & Co. v Belipeči za zvišanje dobivanja železne žice, železa za žeblje in žlic v carinskem povpračilnem prometu in prošnjo firme J. J. Naglas v Ljubljani za davka prosto dobivanje bencina za gonitev motorja.

26.) Na c. kr. okr. glavarstvo v Radoljici se je zbornica izrekla o višini pridobitnine, ki se ima propisati delniški družbi za izdelovanje portland cementa v Dovjem.

27.) V smislu zakona z dne 16. januarja 1895, drž. zak. št. 26, glede razprodaj, je zbornica poročala na mestni magistrat v Ljubljani o prošnjah A. T. in F. U. iz Ljubljane, na c. kr. okr. glavarstvo v Logatcu o prošnji J. R. iz Loža in na c. kr. okr. glavarstvo v Kranju o prošnji K. U.

28. V smislu § 6. zakona z dne 26. decembra 1893, drž. zak. št. 193 in deželnovladnega razglasa z dne 28. decembra 1894, št. 16569, dež. zak. št. 3 iz l. 1895 poročala je zbornica o podelitvi zidarskih, tesarskih in kamnoseških dopustil.

a) Na c. kr. okr. glavarstvo v Kočevji, da naj se podeli tesarsko dopustilo Iv. Schleimer-ju iz Klinjevasi za sodna okraja kočevski in ribniški, Tomažu Jakšič-u iz Jakšič za občino Kostel, Rudolfu Kern-u iz Šalkevasi za občine Sele, Staracerkev, Lienfeld, Mozelj, Starilog, Dolenjavas, Borovec in Koprivnik, potem zidarsko dopustilo Francu Levsteku iz Lienfeld-a za občine Staracerkev, Črni Potok, Novi Lazi, Sele, Kočevje, Kostel, Gotenice, Osilnica, Spodnjilog, Briga, Draga, Koprivnik, Koče, Malagora, Knežjalipa, Polom, Nemška Loka in Starilog in Antonu Oblak-u iz Ponikev za sodni okraj velikolaški. Prošnje J. H. za podelitev zidarskega dopustila zbornica ni mogla priporočati, ker prositelj ni zadostil postavnim zahtevam.

b) Na c. kr. okr. glavarstvo v Ljubljani, da naj se podeli tesarsko dopustilo Juriju Galiču iz Podutika za sodni okraj ljubljanske okolice, potem Janezu Žvokelj-u iz Podolnic za ves politiški okraj ljubljanske okolice oziroma le za sodni okraj vrhniški in za krajevne občine Brezovica, Dobrova, Ježica, Log, Šmartno pod Šmarnogoro, Št. Vid, Vič in Medvode in Fr. Bergant-u iz Dobrove za sodni okraj ljubljanske okolice; zidarsko dopustilo Janezu Žakelju iz Horjula za sodni okraj vrhniški in za občine Brezovica, Dobrova in Log sodnega okraja ljubljanske okolice; kamnoseško

dopustilo Mat. Prosen-u in Jan. Kucler-ja iz Lesnega brda za sodni okraj vrhniški. Zbornica je priporočala, da naj se razširi zidarsko dopustilo Peter Jenko-tu iz Spodnje Šiške na sodni okraj ljubljanske okolice, Gregorju Stanovniku iz Ljubgojne na občine Brezovica, Dobrova in Log in Antonu Kovina iz Bevk na občine Vič, Polhovgradec, M. D. v Polji in Št. Vid.

c) Na c. kr. okrajno glavarstvo v Postojini je poročala zbornica, da naj se podeli zidarsko dopustilo Francu Rasporu iz Vrhpolja, Francu Brecelj-u iz Zapuž, Jož. Mikuž-u iz Hruševja in Antonu Brecelj u iz Zapuž za politiški okraj postojinski, potem kamnoseško dopustilo Antonu Stegel-u iz Kal-a za sodne okraje postojinski, bistriški in senožeški. (Dalje sledi.)

Kmetijstvo.

Vrabec na zatožni klopi.

Vrabec ima med kmetovalci več nasprotnikov kakor prijateljev, več zatožnikov, kakor zagovornikov. Nekateri menijo pač, da on več koristi kot žužkojed, kakor pa škoduje na žitnem polji in da bi gosenice in druge žuželke vse pokončale, če bi njega ne bilo — a ta ugodna sodba je le prav redka, in večina poljedelcev, zlasti tistih, katerim ni toliko za sadjerejo, kolikor za žitni pridelek, smatrajo vrabca svojim sovražnikom ter mu strežejo po življenju. — Grajščak Schütze v Titelshofu na Pruskem piše o vrabcu tako-le:

Kot kmetovalec moram odločno zanikati, kar nekateri trde, da vrabec namreč s tem, kar koristi, bogato povrača prizadeto škodo. Nam kmečkim gospodarjem gre v prvi vrsti za žito in ne prav toliko za sadje in vinorejo.

Če bi bilo dokazano, da vrabec pokončuje take žuželke, katere škodujejo raznim žitom, kakor na pr. žitne črve, poljske polže, šiškarice, posebno pa največje žitne sovražnike, zaplivke Cecidomyae tritici, žitne jegulčice (Anguillulae tritici), pridružil bi se takoj sodbi, da vrabec toliko koristi, kolikor škoduje. To pa ni tako, marveč se hrani vrabec, zlasti kadar gnezdi, večinoma z gosenicami in listnimi ušmi, katere pobira na sadnem drevji in grmovji.

Če hočemo tudi priznati, da v tem slučaju sadje rejcu več koristi nego škoduje, dasi je znano, da razjeda ob enem listno in cvetno popje, da si oslaja kljun na črešnjah in sladkem sočivju, ne more vendar nihče dokazati, da je vrabec pravemu kmetijstvu koristen. V pokončevanje žitnih škodljivcev ne pripomaga on tako rekoč prav nič. V dobi, ko razpašajo te žuželke svojo požrešnost, ni videti nobenega vrabca na polji; takrat se potika on po dvoriščih in po vrtih. Kakor hitro pa začenja žito dobivati mlečno zrnje, loti se takoj svojega pokončevalnega dela.

Sicer bi bilo lahko prenašati škodo, ki jo ta nepridiprav prizadeva samo z obiranjem zrnja; veliko huje škoduje s tem, da lomi stebla, vsled česar ne more klasje dozoreti. Nihče si ne more misliti, kako grize kmeta, ko vidi na skrbno obdelani njivi, ki je obetala bogato žetev, vse polno polomnjenega žita.

Jaz cenim škodo, ki mi jo narejajo na ta način vrabci na 100 hektarjih orane zemlje, poprečno na letnih 180 gld. A drugi tožijo, da so še huje oškodovani; in jaz jim to rad verjamem, ker že leta in leta preganjam te hudobne škodljivce ter si na vse verne načine prizadevam, kako bi jih popolnoma zatrl; pa vse zaman! Kakor se ni sto in stoletnemu prizadevanju posrečilo, da bi se bile popolnoma zatrle lisice, podgane in miši, ravno tako ni možno pregnati vrabcev. Jaz streljam vrabce po leti in po zimi, jih pokončujem velike množine, plačujem za pobiranje gnezd itd., pa le nič ne pomaga.

Na to bi se mi lahko ugovarjalo, da bi bil ves drugačen uspeh, ako bi vsi tako delali, kakor jaz. Toda če zažene tudi na tisoče ljudi bojni klic proti vrabcem, bo kmečka nemarnost vendar skrbela za to, da se nič prehudega ne zgodi požrešnemu rodu. So pač taki povsod, da dajejo varno zavetje tatu, tudi če vedo, da jih jutri lahko okrade.

Pa če se tudi kdaj popolnoma zatre vrabčji rod, ne bo kmetovalec nikdar pogrešal „tega posredovalca med mestom in deželo“. Kakor sem zapazil, stopijo na njegovo mesto druge žužkojede ptice, katere sicer odganja prepirljivi in oblastni vrabec.

Najhuje me jezi, ko vidim, kako pomladi zaseda gnezda lastovkam, še predno prihajajo v deželo; in te tako koristne ptice bi morale vedno z nova graditi, ako bi jim jaz ne pomagal izganjati roparja. Na enako nesramen način si prilastuje vrabec vsako duplino na mojem vrtu, kjer bi se sicer rad vgnjezdil brbljavi škorec ali najmarljivešja mrčesna pokončevalka — drobna senica.

V Avstraliji so nekdaj uvedli vrabce, ker so se nadejali od njih koristi, a zdaj, kako srčno radi bi se jih znebili! Tudi Brehm pripoveduje, kako je po opazovanji prirodoslovca Bolle-ta postal španski ali močvirni vrabec, ki je soroden našemu domačemu vrabcu, prava šiba božja na kanarskih otokih“.

Poučni in zabavni del.

Usoda.

Spisal Julij B.

Večer. Mala sobica kočarja Jurina v Stranskivasi že dolgo ni bila tako razsvetljena, kakor danes. Pri skromno nakičenih jaslih je klečala Jurinova obitelj — žena z dvema otrokoma — ter molila za gospodarjem in hvalila Boga, ker ji je dal dočakati zopet jedenkrat ta prelepi večer. Ganljivo je bilo videti nedolžna otročička, ki sta s povzdignjenima ročicama z božjim strahom zrla v jaslice, kakor da bi razumela vse tajnosti pomenljivega večera. Bila sta deček in deklica v nežni starosti, drug lepši od druzega, jeden bolj čvrst in zdrav, nego drugi.

Po končani molitvi je razlagal Jurin svojima otrokoma, katera je ljubil nad vse, pomen današnjega večera. Otroka sta ga pogledovala resno s svojimi velikimi krasnimi očmi ter ga zvesto poslušala.

„Sedaj pa molimo, predno gremo k počitku, še jedenkrat in prosimo preljubega nebeškega očeta, da bi nam dal srečo: „Oče naš — — —“

Vrata se odpro. — Otroka planeta strahom k materi ter se jo krčevito okleneta. Jurin pa prebledi. Dva orožnika vstopita. Uradno dostojanstvo dalo jima je strogo resen obraz.

„V imenu zakona ste aretovani!“ dé poveljnik, stopivši k iznenadenemu Jurinu.

„Za Boga, zakaj?“ vsklikne gospodar.

„Bodete že v sodišču izvedeli“, dobi v odgovor. „Ne mudite se, pozno je!“ —

Jurin si obleče suknjo ter vzame klobuk. Orožnik ga uklene.

„Hodite!“

„Le še to mi dovolite, da se poslovim od žene, da poljubim svoja otročička — — —“.

„Za to ni časa!“ zavrne ga orožnik ter ga porine iz sobe — bledega, prepadenega kakor smrt — ne zmeneč se za glasen jok otrok, prezirajoč prošnje nesrečne gospodinje — na božičen večer — — — —

V sodišču je zvedel Jurin, da je ovaden radi hudodelstva požiga.

V pretečeni noči je pogorela v sosedni vasi hiša Cvetičeva z vsemi gospodarskimi poslopji. Prej imovit, prišel je Cvetič, oče sedmerih otrok, na beraško palico.

Cvetič in Jurin nista bila prijatelja. Pravdala sta se in še le pred kratkim je bil izgubil Jurin neko pravdo. Cvetič je v prvem hipu kar naravnost Jurina krivil požiga ter ga je ovadil. Vse okolnosti govorile so proti Jurinu. Preiskava je bila dolgotrajna. Jurin je žaloval tedne, mesce v zaporu. Sleharn dan mu je utisnil pečat bridke bolesti. Obraz — vidno je propadal — uboga otročička mu nista šla iz spomina. Kdo jima bo služil kruh; kaj delata brez očeta, — kaj misli žena o njem — hudodelcu? O, da bi mogel svojo nedolžnost dokazati! Ni si svest nikake hudobije; a preiskovalni sodnik je tako strog, neizprosen — zakon tako trd, neusmiljen. — Kako se bo to končalo! Bo li krivično obsojen, krivično kaznovan? — Oh, na svetu je vse mogoče! Kaj počne potem njegova nedolžna obitelj, kaj bo z njegovima nad vse ljubljenima otrokoma? — — kaj bo — kaj bo!

Neki dan — minulo je bilo že par mescev — se zglasi Jurinka pri sodniku, proseč ga dovoljenja, da bi govorila s svojim možem.

S težkim trudom dal se je preiskovalni sodnik preprositi. Jetničar pripelje Jurina v uradno sobo. To ni bil več tisti čvrsti rudečeličen junak, kateri je vsakomur imponiral —; kakor senca je prilezel potrt, pobit v sobo. Lasje so mu bili osiveli, pogled njegov je bil nem, apatičen, ustne so mu komaj pokrivale zobovje, obleka pa mu je kar visela na životu.

Žena, stoječa sredi sobe, se je zganila pri prvem pogledu in prestrašila se ga je.

Čuti ni bilo pozdrava — od nobene strani. — Kakor težko breme, tako se je spustil Jurin na klop — stati ni mogel. — Po dolgem molku vpraša ženo: „Kaj mi boš povedala?“

Kakor mrtev kip je stala žena pred možem, oči v tla povešaje.

„Kaj ti naj povem!“ odgovori ona brezglasno.

„Pa — kaj delata otroka?

Žena ne odgovori ničesar — a vroče solze se udero po njenih licih.

„Zakaj li jočeš?“

„Včeraj smo otroka zakopali — — —“

„Katerega?!“

„Oba — škrlatica razsaje po vasi — —“

Jurin je sedel na klopi, kakor da bi ne bil ničesar zvedel —; v njegovih prsih pa so bojevali razjedajoči, nepopisni čuti hud boj — na življenje in smrt. Hkratu je postal bled kakor zid, bolestno je vskliknil: „Oh — brez slovesa — —!“ ter je pal raz klop ženi pred noge.

To je človek! — To je življenje! — —

Nezavestnega so odnesli iz sobe. — —

Minulo je zopet par tednov. Preiskovalni sodnik pokliče nekega dne Jurina pred se ter mu naznani, da se kazensko postopanje proti njemu na predlog državnega pravdništva ustavilo in da se izpusti takoj na prosto . . .

Jurin, skoraj ne več človeku podoben, je vzel to naznanilo apatično na znanje. — Šel je — kam? — tega sam ni vedel — doma ga nista pričakovala njegova ljubljenca — ž njima je zgubil vse — za dom mu ni bilo nič — za svet nič — —

Drugi dan so našli potniki Jurina mrtvega. Sredi pota je bil onemogel — obležal.

Novice.

— **Njegovo veličanstvo presvitli cesar** sprejel je 21. t. m. v Išlu v avdijenciji župana Ivana Hribarja, da mu je poročal o zadnjem potresu

— **Občni zbor političnega društva »Edinost« v Trstu** vršil se je dne 18. julija. Glasilo društveno „Edinost“, ki je pozivljalo narod k obilni udeležbi z veseljem poroča nastopno o lepo završenem občnem zboru: Naša pričakovanja so se spolnila — ne, nadkriljena so! Občni zbor minole nedelje je bil res impozanten po udeležbi in po načinu, kakor se je vršil. To je trebalo videti, kako je vibriralo v zbornici, ko je poslanec Spinčić slikal sedanje položenje in kako se je odobravanje dvigalo do naudušenja in se je na nekaterih mestih, ko se je tudi poslanec povspel na višek izražanja svojih čutil, povspevalo navdušenje do srčnih ovacij! Zborovalci so čutili, da imajo pred seboj resničnega zastopnika interesov naroda, a poslanec je videl, da ima za seboj narod! Zborovanje je trajalo od 9. ure pa do 1·15, a zborovalci so istim zanimanjem slušali zadnjega govornika kakor prvega vzlic tropiški vročini, ki je vladali v dvorani. Burno odobravani so bili tudi opetovani govori deželnih poslancev, preč. g. dekana Kompareta in Ivana Nabergoja. Zlasti poslednji je bil ginjen do solz na toli prisrčnih dokazih, da ga tržaški Slovenci še vedno smatramo svojim — očetom. Državnozborski mandat so mu iztrgali, pode ga tudi iz deželne zbornice, ali iz src našega naroda ga ne iztrže — nikdo! On je naš in mi ostanemo njegovi. To so dokazali dogodki na občnem zboru minole nedelje. Tega razmerja ne premeni nobena sila. Predložene in velikim navdu-

šenjem in soglasno so bile vsprejete resolucije: zahvala knezu Frideriku Schwarzenbergu. za premembo državnozborskega volilnega reda za Trst in okolico, za izdanje jezikovne naredbe za naše pokrajine, za premembo društvenih pravil in še več drugih. Jedno jako zanimivo in za naše razmere preznačilno je predložil posl. Kompare. Iz utemeljevanja smo izvedeli. da po — volji sl. vlade se letos nista mogla posvetiti dva bogoslovca. S to resolucijo je preč. g Kompare provzročil pravo senzacijo. Tudi drugim utemeljevateljem resolucij so zborovalci pritrjevali burno. To so bile argumentacije, katere je razumelo ljudstvo.

— **Shod zaupnih mož v Celju.** Koj, ko se je izvedela naredba vlade glede slov celjske gimnazije, sklical se je shod zaupnih mož spodnještajerskih v Celje na torek dne 20. t. m. Shod bil je izredno mnogobrojno obiskan; vdeležili so se istega drž poslanci, skoraj vsi deželni poslanci ter najodličnejši možje iz Celja, Žalca, Brežic, Laškega, Konjic, Šoštanja, Slov. Bistrice, vranskega, rogaškega in drugih južnih štajerskih okrajev. Shod sprejel je z burnim odobravanjem naslednjo resolucijo: „Vlada sama in državni zbor so priznali opravičenost slovenske zahteve za ustanovitev slovensko-nemškega gimnazija v Celju Odprava tega gimnazija, provizorična ustanovitev v zraku visečih posameznih razredov, podrejenih še poleg tega ravnatelju višje gimnazije celjske. notoričnemu nasprotniku slovenskega naroda in njegovih teženj, določitev, da se sme v prvi razred sprejeti k večjemu 50 dijakov, je torej čin očite krivice, storjene slovenskemu narodu, ter žaljenje narodne časti.“ „Vsi slovenski poslanci se torej pozivljajo, da storé solidarno, brez ozira na kronovino. v kateri so izvoljeni, vse korake ter porabijo vsa parlamentarno mogoča sredstva, da se popravi ta, slovenskemu narodu storjena krivica“ „Preselitev slovenskega gimnazija v kak drug spodnještajerski kraj se more, ker gimnazij v kakem drugem kraju ne bi ustrezal vsem zahtevam in potrebam slovenskega prebivalstva v južnem delu Spodnje Štajerske, jedenkrat za vselej odkloniti“. Shod zaupnih mož sestavil je nadalje poseben odsek obstoječ iz gg.: dr. Josipa Serneca. deželnega glavarja namestnika; dr. Ivana Dečka, deželnega poslanca; dr. Josipa Vrečka, odvetnika; dr. Jura Hrašovca. odvetnika in Lovra Baša, notarja. vsi v Celju, z nalogom. da store potrebne korake, da se skliče v primerno kratkem času obči politični zbor slovenski, kateri naj vzame v pretres sedaj nastali politični položaj. izrazi zahteve slovenskega naroda ter da navodilo slov. državnim poslancem glede njih daljnega postopanja.

— **Celjski občlnski svet** je naročil magistratu, naj stori vse zakonito dopustne korake, da se preprečijo vsi slavnostni sprevodi v Celju o priliki otvoritve „Narodnega dama“ in blagoslovljenja zastave „Celjskega Sokola“ dne 7. in 8. avgusta t. l. To še celjske mestne očete boli, da nimajo moči preko mestnih vrat.

— **Ljubljanska efektna loterija.** Ogersko finančno ministerstvo je dovolilo, da se smejo srečke ljubljanske efektne loterije prodajati tudi na Ogerskem in na Hrvatskem

— **Shod kranjskih gasilnih društev** se bode vršil v nedeljo dne 8. avgusta t l ob 9. uri dopoldne v starostreliški dvorani v Ljubljani. Pri shodu sme posamezni gasilec zastopati le tri društva; vendar je želeti. da pošlje vsako društvo svojega zastopnika. Ob 7. uri zjutraj vaja gasilnega društva ljubljanskega Ob 3. uri popoludne skupni odhod k 25letni slavnosti gasilnega društva Vič-Glince.

— **Mestna višja dekliška šola** je sklenila svoje prvo šolsko leto dne 15. julija. Vseh gojenk je bilo 26. 9 jih je dobilo prvi red z odliko, 16 gojenk pa prvi red. Šola se preseli v novo hišo „Glasbene Matice“, Gospodske ulice štev. 8. Vsakovrstna pojasnila o šoli daje začasni ravnatelj c kr. prof. dr. L Požar.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** so v zadnjih treh tednih poslali: Gosp. veletržec Iv. Perdan v Ljubljani že razglašenih 200 gld. — Sl. Savinjska posojilnica v Žalcu 25 gld. — G. Al. Žnidaršič v Ložu 60 kr. — Gospa Marija vdova Grilc roj. Kastelic, posestnica na Vaču 50 gld. — Podružnica za Beljak in okolico 20 gld. — Podr. za Šmarje in Slatino 11 gld. 30 kr. Č. g. A. Šebat, kapelan v Dolu pri Hrastniku 3 gld. 60 kr., katere je nabrala gdč Šega pri kresu — Č. g. L Jenko, župnik svetoduški, 2 gld. 50 kr. — Vesela družba šentjurških in laških rodoljubov na izletu v Svetini pri Celju darovala 4 gld. 50 kr. — Čisti dohodek veselice „Bralnega društva“ v Radečah 30 gld. — Gg slovenski abiturijenti ljubljanske višje gimnazije 5 gld. — Č. g. Avg. Skočir kurat v Gradcu 5 gld. — Sl. Blaznikova tiskarna v Ljubljani 5 gld. mesto venca na krsto rajnega g. I Pintarja, bivšega urednika „Novic“. — Podružnica v Novem mestu 80 gl. — Podružnica v Vel. Pirešici 8 gl. 50 kr. — Podružnica za Sp. Ziljsko dolino in Vrata 30 gld. — Podružnica v Žalcu 34 gld — G. A. Burger v Kostanjevici 3 gld. 30 kr. kot ostanek v blagajni od razpuščenega tamburaškega zbora. — Kumov dar po krstu Jos Cir. Iv Čerina v Trnovem v Ljubljani 3 gld. — Č g. Ant Kržič, c. kr. profesor v Ljubljani 1 gld. — Litijska podružnica 55 gld. — Bog plačaj vsem dobrotnikom! Družba je v stiski! Rodoljubi na pomoč!

— **Na tukajšnji višji gimnaziji** so sprejeli v prvi razred-slovenski oddelek 83 učencev v namški pa 26 učencev. V prvi razred nižje gimnazije so sprejeli dosededaj 56 učencev, kakor znano so vsprejemni izpiti tudi jeseni.

— **Umrl** je dne 17. t m. v Ljubljani dvorni svetnik v pokoju, grof Rudolf Chorinsky, v 62. letu svoje starosti. Služboval je nazadnje pri namestništvu v Gradcu Pred kratkim je šel v pokoj in si izbral za svoje bivališče Ljubljano, katera se mu močno priljubila, ko je tu služboval in še prej, ko se je tu šolal Neizprosna nagla smrt mu ni dala vživati zasluženega pokoja. Obče priljubljeni visoki uradnik naj v miru počiva!

— **Poštni nadkomisar obsojen.** Po Kranjskem dobro znani poštni nadkomisar Peter Cora bil je dne 15. t. m. pri okrajnem sodišču pri Logatcu obsojen zaradi razžaljenja časti na 25 gld globe, oziroma pet dnij zapora, ker je popolnoma neosnovano obdolžil poštnega ekspeditorja Ernesta Maistra uradnega izneverjenja. — Koliko je bilo že pritožb o tem nadkomisarju, slednjič so mu vendar prišli do živega

— **Utonil** je minolo nedeljo v Ljubljanici usnjarski delavec Janez Vogel iz Ljubljane. Kopal se je; zakaj je utonil, se ne ve.

— **Pazite na otroke.** Na Gabrški gori pri Moravčah je utonil $1^1/_2$letni fant Franca Ilnikarja v mlaki na domačem vrtu — V Št. Juriju v novomeškem okraju je pogorela kajža Franca Makše-ta. Zažgala je pogorelčeva 4letna hčerka. — Otroci niso nikoli v zadostni varnosti!

— **Ubila** se je dne 12 julija v Spodnji Kanomlji beračica Marija Boštjan iz Tolminskega. Prenočevala je pri Ani Velikajna. Pe noči je šla vun in padla raz hodnik kakih 6 metrov visoko in se ubila.

— **Nesreča.** Pri Krškem imajo sedaj topničarji vaje. Neki 17letni fant je našel na polji dve nerazstreljeni granati. Hoteč doma jedno odpreti, je ista razpočila in čudovito razmesarila fanta.

— **S klofuto ubil.** V Floridsdorfu pri Dunaju je neki strojevodja Lankoczy priložil svoji pijani tašči tako klofuto, da je takoj umrla. Lankoczy je imel prej ljubavne razmere s tašco, a se je je naveličal in je poročil njeno hčerko.

— **Uho je odgriznil** na Dunaju postrežček postrežčeku. ko sta se spoprijela v neki gostilni. Čudno je, da ušesa potem niso našli. Mogoče je, da ga je napadalec v svoji strasti celo pojedel.

— **Umetne diamante** hočejo izdelovati ob slapu Niagare v Ameriki. V to svrho se že postavlja velikanski labo-

ratorij. S pomočjo kristalizacije premoga potom silnega električnega toka napravljali bodo dijamante. Ker je znano, da obstoji po svoji kemični vsebini dijamant iz čistega premogovca katerega je pa razmerno malo v premogu samem, treba bode zelo veliko premoga, da bodo izdelali jeden dijamant. Z ozirom na to, da skoro že sedaj ponehava dobivanje premoga, se mora izdelovanje dijamantov iz premoga zvati potratnost. Premog ima kot kurivo veliko važnejo nalogo, nego da bi se ga v toliko množini uporabljalo za izdelovanje lišpa.

— **Zločin vsled ljubezni.** V Delnicah blizu Reke ljubila sta se fant in dekle. Dekletovi stariši so bili zoper zvezo. Ljubimca sta vsled tega šla sporazumno v smrt. Mladenič je najprej zaklal njo, potem se pa še sam obesil. — Kolikokrat so stariši krivi takih groznih dogodkov!

— **Kuga v Bombaju** je malone popolnoma ponehala. Primerijo se le še posamezni slučaji. V mestu Bombay samem, ki šteje 800.000 preb., je vzela kuga 15.000 prebivalcev.

— **Samomor štirih žena.** V Parizu so se štiri prijateljice zaprle skupno v sobo, si okužile isto z ogljenčevo kislino in vsled tega umrle. Vse štiri žene so živele sicer v dobrih razmerah, pa vse so bile ločene od svojih mož.

— **Velik prekop.** V Rusiji prično z deli za velikanski prekop ali kanal, ki bode vodil od Rige (glavno mesto v guberniji Livland ob Duni na vztočnem morskem zalivu, do 100.000 prebivalcev) preko reke Dune, potem Berezine in Dnjepra do Kerzona in ondi v Črno morje. — Širok bode prekop 65 metrov na površini in 35 metrov na dnu, globok skozi in skozi 8 in pol metrov. Voziti bodo zamogle torej po njem največe ladije. Ako se omogoči promet tudi po noči v katerem slučaju bode vsa prekopna črta razsvitljena električno lučjo, prevažale bodo ladije v jedni uri ednajst kilometrov in završevale vso ogromno vožnjo v šestih dneh. Nič manj nego sedem velikih železnih mostov in 22 drugih mostov vezali bodo obadve pobrežji mej seboj. Potem bode več postranskih kanalov, ki bodo zamogli priti v vodno zvezo tudi z Vislo in Nimenom. Stroški so proračunjeni na 400 milijonov rubljev. Svota je primerno nizka, ker ne bode izvajati težkih tehničnih del in pojde prekop večinoma ob rekah, in ker mezde v Rusiji niso visoke. Radi tega bode možno pričeti z deli na mnogih krajih h kratu. Koncem leta 1902 bode dovršeno to orjaško delo. Prekop bo dolg celih 1600 kilometrov. Severnovztočni kanal meri samo 98 6 *km* in Suez z vsemi črtami vred 161 *km*; Panama-kanal je bil projektovan s 73 *km* in prekop Niagare 271 6 kilometrov. Ruski prekop bode torej največji na vsem svetu.

Loterijske srečke.

V Lincu dne 17. julija t. l.: 63, 42, 18, 77, 41.
V Trstu dne 17. julija t. l.: 43, 20, 6, 78, 18.
V Pragi dne 28 julija t. l.: 14, 47, 65, 17, 34.

Razglasilo.

Podpisano mestno županstvo naznanja, da se bodo vršili od sedaj najprej **v Novem mestu (Rudolfovem) na Dolenjskem ob vsakem sejmu za govejo živino** tudi

konjski sejmi,

in sicer:

1.) **vsak prvi pondeljek vsakega mesca** (ako pade na tak pondeljek praznik, vrši se sejm prihodnji pondeljek), toraj 12 sejmov; nadalje ob vsakem letnem sejmu, kakor:
2.) **januvarja v torek po sv. Antonu;**
3.) **aprila v torek pred sv. Jurjem;**
4.) **avgusta v torek po sv. Jerneju;**
5.) **oktobra v torek po sv. Lukežu;**
6.) **decembra prvi torek v adventu;**

Prvi konjski sejm bode torej

☞ **dne 2. avgusta 1897.** ☜

kot prvi pondeljek meseca avgusta.

Prirejeno je za te sejme vsestransko pripravno in prostorno **novo sejmišče** tik državne ceste za novomeškim pokopališčem s posebnim dohodom in posebnim odhodom kakor tudi poskuševališčem za konje na sejmišču samem.

Mestno županstvo v Novem Mestu,

dne 10. julija 1897.

Župan:
dr. Schegula.

V svrho varnosti občinstva pred ničvrednimi ponarejanji nosim od sedaj nadalje to-le oblastveno registrovano varstveno znamko.

Jedino pravi

Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu" in tovarne farmacevtičnih preparatov

A. Thierry-ja v Pregradi
pri Rogatec-Slatini.

Preskušen in potrjen od zdravstvenih oblastev. (60 1) (5)

Najstareje, najpristneje, najcenejeje ljudsko domače zdravilo, ki uteši prsne in plučne bolesti in želodečni krč itd. ter je uporabno notranje in zunanje. V znak pristnosti je zaprta vsaka steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja tvrdka **Adolf Thierry, lekarna „pri angelju varhu".** Vsak balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe **zeleno tiskane** varstvene znamke, naj se odkloni kot čim cenejo tem nič vrednejo ponaredbo. **Pazi naj se torej vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemovalce svojega jedino pravega balzama, kakor tudi prekupce nič vrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balzamov, zasledujem najstrožje sodnijskim potom na podlagi zakona o varstvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga mojega balzama, naj se naroči direktno in naslovi: Na angelja varha lekarno A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini.** 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko vsake avstro-ogerske poštne postaje 4 krone, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti predplačilu ali poštnem povzetju.

☞ **Pazi naj se vedno natančno na zgorajšno zeleno varstveno znamko, katera mora nositi v znak pristnosti vsaka steklenica.**

ADOLF THIERRY, lekarnar
v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

C. in kr. priv. in odlikovana tovarna raznih likerov in maraskina

(Maraschino di Zara)

R. VLAHOV v Zadru.

1861.

Najbolji, najzdraveji in najglasoviteji liker na svetu proti slabemu želodcu itd. je

VLAHOV

Kdor si hoče ohraniti **zdrav želodec**, kdor se želi **dobro** počutiti, biti vesel, obvarovati si **zdravje**, pije naj po celem svetu razširjeni od vseh hvaljeni liker Vlahov, katerega iz zelišč kršne Dalmacije **edini na svetu napravlja R. Vlahov v Zadru.**

Varujte se ponarejanj in zahtevajte vedno pravi Vlahov iz Zadra, katerega je dobiti v vsaki trgovini in kavarni.

(2)

Odlikovanja:

Založnik Nj. c. in kr. Visokosti presvitlega gosp. nadvojvoda Leopolda Salvatorja.
Založnik kraljevske hiše Lussignan, Pariz.
Častni član italijanskega zavoda „Pogresso“ z odlikovalno svetinjo.
Privilegiran od vlade Zveznih držav severne Amerike.
Odlikovanje s poprsjem Libertadora, republike Venezuela.

Odlikovan na sledečih razstavah:

Dunaj 1873.
Svitinja za zasluge.
Neapel 1880.
Svetinja I. razreda.
Kalkuta 1883—84.
Velika svetinja.
Neapel 1885.
Zlata svetinja.
Spa (Belgija) **1891**
Zlata svetinja.
Skradin 1875.
Zlata svetinja.
Trst 1882.
Zlata svetinja.
Cork (Irska) **1884.**
Častna diploma.
Zagreb 1891.
Zlata svetinja.
Bordeaux 1892.
Zlata svetinja.
Berlin 1892.
Zlata svetinja.

Moji izdelki se razpošiljajo in prodajajo v:

Avstro-Ogerski,
Italiji,
Nemčiji,
Angliji,
Rusiji,
Švediji in Norvegiji,
Švici,
Danski,
Turčiji,
Grški,
Španiji,
Portugaliji,
Rumuniji,
Srbiji,
Bolgariji,
Črnigori,
Otoku Malta,
Belgiji,
Zjedinjenih državah amerikanskih,
Braziliji,
Meksiki,
Argentinji,
Indiji,
Kitajski,
Japonski,
Egiptu,
Perziji,
Arabiji,
Alžeriji,
Tunisu,
Maroku,
Otoku Kipru.

Odgovorni urednik: **August Pucihar.** — Tisk in založba: **J. Blasnikovi nasledniki.**